NATIONAL SENIOR CERTIFICATE EXAMINATION
NOVEMBER 2020

SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA PELE: LEPHEPHE II
SEPEDI FIRST ADDITIONAL LANGUAGE: PAPER II

MARKING GUIDELINES

Nako: diiri tše 2½ 100 meputso

These marking guidelines are prepared for use by examiners and sub-examiners, all of whom are required to attend a standardisation meeting to ensure that the guidelines are consistently interpreted and applied in the marking of candidates' scripts.

The IEB will not enter into any discussions or correspondence about any marking guidelines. It is acknowledged that there may be different views about some matters of emphasis or detail in the guidelines. It is also recognised that, without the benefit of attendance at a standardisation meeting, there may be different interpretations of the application of the marking guidelines.

IEB Copyright © 2020

KAROLO YA A PADI

KEKANA, M.A. 1989 – *NNETE FELA*

POTŠIŠO YA 1

1.1
- Noko tatagoKarabo o be a na le pelaelo a nyaka go tseba gore Karabo o tšea kae tšhelete ka ge a be a laetše gore a se fiwe selo. O ile a ya kamoreng ya gagwe a phuruputša e le ge a nyaka bohlatse.
- Go tšweng ga gagwe o ile a lebala peipi ya gagwe tafoleng. Ge a boela morago o ile a bona sengwalwa seo se ngwadilwego ka bothakga tafoleng a se tšea a thoma go se bala. (2)

1.2 O be a befetšwe – Sekapolelo sa pheteletšo. (2)

1.3
- Tatagwe o ile a mo laela go ya pontšhong le kgaetšediagwe Bubbles efela o be a sa nyake, a kgopela mogweragwe go sepela le Bubbles yena a boela gae.
- Go fihleng gae o ile a tsena ka lefasetere leo a le tlogetšego le butšwe ka kamoreng. Ge a leka go robala o ile a paledišwa ke poledišano yeo e bego e le ka kamoreng ya bodulelo ya *basindikheithi.* Ke ka fao a kwelego le go tseba sephiri seo. (2)

1.4
- Karabo o rile ge a lebelela Mabusha a bona gore ka gare ga pefelo ya gagwe go na le letšhogo, le yena a napa a thatafa.
- O be a ipoditše gore go ka no kgaoga mo go kgaogago ka ge le yena a se sa na bophelo/ O be a tloga a nyaka go itefeletša go tatagwe le Bubbles. (2)

1.5 *Sindikheithi* ke sehlopha sa dinokwane seo se tumilego ka go dira bosenyi – Ba be ba fofiša khaete, ba ngwalelana ditšheke tša bofora ba ntšha tšhelete yeo ba se nago le yona pankeng. (2)

1.6 Motho wa swele. (1)

1.7 O tlo bolawa, ka ge sehlopha se se le šoro ba tlo leka go timeletša mohlala. [Dikarabo di tla fapana go ya ka balekwa.] (2)

1.8
- Maloko a mangwe a *sindikheithi* a ile a bolawa.
- Bubbles o ile a botša Ariel nnete, gomme *basindikheithi* ba swarwa. (2)

[15]

IEB Copyright © 2020

POTŠIŠO YA 2

Dikarabo di tla tšweletša le go akaretša tše dingwe tša dintlha tše:

Botseka ke eng?

Botseka bo lebane le bosenyi/molato, nyakišišo le kotlo. *Nnete Fela* ke padi ya botseka ya go lebana le sephiri (bonokwane bja *masindikheithi*).

Bosenyi – Ke tiragalo yeo e lego kgahlanong le molao wa naga.
- Bosenyi bo lebane le bonokwane bja *masindikheithi* bja go fofiša khaete.
- *Basindikheithi* ba be ba hula dipanka ka go ngwalelana ditšheke tša bofora, ba ntšha tšhelete yeo e sego ya bona dipankeng.
- *Basindikheithi* ba be ba na le dikgwebo tše dingwe gore batho le maphodisa ba se makale gore ba tšea kae tšhelete. (2)

Nyakišišo – Letseka le nyakišiša ka bosenyi bjo bo tšwelelago pukung.
- Ariel Meso ke letseka la go se hlahlwe leo le nyakago go tseba nnete mabapi le diteng tša sengwalo sa Karabo seo se tšweletšago bosenyi bjo bo dirwago ke *masindikheithi.*
- *Sindikheithi* e romela Bubbles go Ariel gore a yo tšea sengwalo seo. Phegelelo ya Bubbles e hlohleletša Ariel gore a be le tumo ya go bala sengwalo seo gore a kwe gore ke ka lebaka la eng se nyakwa ka tsela ye.
- Bubbles o tla ka leano la gore sengwalwa se utswiwe go Ariel, Ariel o lemoša Bubbles gore o lemogile makatika a gagwe ebile o badile sengwalwa seo o tseba sengwe le sengwe ka sona.
- Ariel o ipatametša go Bubbles gore a kgone go tseba tšohle ka *masindikheithi.* Ariel o kgopela Bubbles gore ba tšwe mmogo ba ye lefelong la go ithabiša go la Hellas.
- Ariel morago ga go dumela go felegetša Bubbles mmileng wa Mokwele, thapama o a ikutswa o a tšwa o ya lefelong leo go yo le lekola le go itlwaetša lona pele a ka tla le Bubbles.
- Ge tiragalo ya mmileng wa Mokwele e fetile Ariel o ba le dipotšišo tšeo di nyakago dikarabo efela Bubbles yo a swanetšego go araba o a itwatša gore a se arabe dipotšišo tšeo a se a ipeakanya.
- Ariel ge a le mošomong o tlelwa ke kgopolo ya go leletša Pula mogala go nyakišiša ka bophelo bja Bubbles efela ga a kgone go utolla gore Kwena e be e le lesogana la Bubbles.
- Ariel o nyaka nnete go Bubbles mabapi le batho bao ba mo jago leonyane le ka taba ya Kwena.
- Bubbles ge a palelwa ke go araba dipotšišo tša Ariel o tšhabela Themba, Ariel o mo romela molaetša ka Pula wa gore ge a sa boe pele letšatši le dikela, o ya maphodiseng.
- Bubbles o boela go Ariel go mmotša nnete ka moka ka *sindikheithi*, ba kwana gore ba swanetše go ya maphodiseng go yo bega molato wo.

Dintlha: (10)
Tšhomišo ya polelo: (3)

[15]

POTŠIŠO YA 3

Barutwana ba tla ngwala poledišano yeo e kgodišago magareng ga Ariel le Bubbles. Sebopego e be sa maleba sa poledišano sa go ba le ditaetšosefala.

Diteng tša poledišano di tla tšweletša le go ba le dintlha tše di latelago:

- Bubbles o laela Ariel gore ge a tloga kgašong a lebe OK mmileng wa Van der Walt, a tlogele sefatanaga sa gagwe ka pele, a tsene ka lebenkeleng, gomme a tšwe ka lebati le lengwe la ka bohlabela.
- Bubbles o re Ariel o tla humana Cressida ye khubedu, gomme gona fao o tla bona lesogana a le fe dinotlelo tša gagwe lona le tla mo fa dinotlelo tša Cressida yeo.
- Ariel o nyaka go tseba gore ke ka lebaka la eng ba swanetše go tšea magato a makalo. O botšiša ge eba go na le motho yo a mo jago leonyane.
- Bubbles o a ganetša o re e no ba go kgonthišiša gore ga go na motho yo a mo šetšego morago.
- Ariel o phegelela go tseba gore maseme ao Bubbles a nago le ona e ka ba ke a eng?
- Bubbles o mo kgopela gore a no dira ka fao a mo kgopelago ka gore a ka se mo lahletše. O re o tla kwešiša ge nako e dutše e eya.
- Ariel o phegelela gore o nyaka go tseba ga a nyake go emela gosasa.
- Bubbles o botša Ariel gore o rile o a mo tshepa, ka gona a dire ka fao a mo kgopelago.
- Ariel ge a botšiša gore ge a ka se dire ka fao a mo laelago o tla dira eng?
- Bubbles o fetola ka gore o tla tseba pele Ariel a fihla, gomme o tla dira gore a se ke a mo hwetša fao a mo tlogetšego.
- Ariel o re o boifa gore ge lesogana leo la gagwe le ka tšhaba ka koloi ya gagwe?

Dintlha: (8)
Sebopego: (2)

[10]

IEB Copyright © 2020

POTŠIŠO YA 4

Dikarabo di tla tšweletša le go akaretša tše dingwe tša dintlha tše:

Thulano

Thulano ke kgakgano/ phapano yeo e tšwelelago gare ga baanegwa mo pading. Thulano e ka ba gare ga dihlopha tša baanegwa goba moanegwa o tee a thulana le kgopolo ya gagwe. Bohlokwa bja thulano ke go hlola maatlakgogedi le go tšwetša morero wa sengwalwa pele. Go na le mehuta ye mebedi ya thulano e lego: ***Thulano ya ka gare*** *le* ***thulano ya ka ntle.***

Thulano ya ka gare: *e tšwelela magareng ga motho le dikgopolo tša gagwe goba monagano wa gagwe mabapi le bothata bjo bo itšego. Moanegwa o ikhwetša a le kgakanegong ka fao o swanelwa ke go tšea sephetho.*

- Karabo o thulana le go phenkgišana le lefahla la gagwe Karabo ka go leka go thopa lerato la tatagwe. Karabo ga a lemoge seo. Bubbles o na le lehloyo go Karabo ebile o thabišwa ke go bona a dira diphošo tšeo di befedišago tatagwe.
- Lehloyo la Bubbles le golela godimo ge a nagana gore ke Karabo yo a mo tsentšhitšego mathateng ge a swanelwa ke go yo lebana le Ariel Meso yo a ganago ka sengwalwa.
- Bubbles o gakanegile ka ge a lemogile gore o thomile go rata Ariel go feta ka mo a ratago Kwena. Ga a tsebe gore a tšee sephetho sefe.
- Morago ga go radia *masindikheithi* le go tšhabela Majaneng, Bubbles o be a fela a itshola ka seo a se dirilego le ge e le gore lerato la gagwe le Ariel le be le fenya maikutlo a boitsholo.
- Ariel o lemoga gore Bubbles ga a rengwe ke hlogo le ge a be a sa kwešiše gore go direga eng ka yena.

Thulano ya ka ntle: Ke thulano ye e tšwelelago magareng ga baanegwa ba babedi le go feta. Mohuta wo wa thulano le wona o tšwetša pele ditiragalo tša thulaganyo.

- Ariel o thulana le bašomedi ba kantoro ya khomišinare bao ba bego ba itshwaretše magang ba se na taba le batho bao ba emego lebaka le letelele ba nyaka go thušwa. Ba fetša ba thuša kgarebe yeo e tlišwago ke yo mongwe wa bašomedi ba khomišinare pele ga bona.
- Noko o befeletšwe Karabo ka ge Karabo a be a sa hlokomele mahumo a gagwe ebile ka baka la botagwa le go se hlokomele ga gagwe a feditše a wišitše *sinema* le yena a ba a ikhwetša a gobetše ka baka la kotsi ya sefatanaga.
- Noko le Mabusha ba kgakgana le Karabo morago ga go lemoga gore o ngwadile sengwalwa ka sephiri sa bona a se iša go Ariel gore a se diragatše seyalemoyeng.
- Julia o kgakgana le Ariel gobane o be a kganyoga gore Ariel a mo nyale. Sa go mmefediša ke gore Ariel o be a sa bontšhe go ba le maikemišetšo a lenyalo. Julia o ile a botša Ariel gore o mo senyetša nako ka fao a tšea seo e lego sa gagwe a sepela.
- Noko o ile a laetša khuduego ye kgolo le pefelo ya go šiiša morago ga go humana sengwalo seo Karabo a se ngwadilego. Diteng tša sona di be di bediša madi a mmele wa gagwe ka pefelo.

IEB Copyright © 2020

- Banna ba *sindikheithi* ba ile ba dulela Karabo lekgotla ba mo sekiša ka kgalefo ba rata go tseba gore o tsebile bjang ka sephiri sa bona. Mafelelong ba phetha ka gore Karabo a yo bolawa.
- Bubbles o fapana le Pula ka mantšu ka gore Pula o be a mmotša gore o a bona gore Bubbles ga a rate Kwena go swana le ka fao Kwena a mo ratago. Bubbles o ile a se thabele dipolelo tšeo ka ge a bona gore o lemogilwe.
- Ariel o thulana le lesogana la go utswa sengwalo nakong ya ge a thuša Bubbles yo a ikgobaditšego leoto ge a ewa. Ariel o lekile go kitimiša lesogana leo fela la tsena ka sefatanageng la ipha naga.
- Ariel o lebantšha Bubbles gomme o mmotša gore o badile sengwalwa sela ka go realo o tseba diteng tša sona. O mmotša gore o a tseba gore tše ka moka di diregilego ke maano a Bubbles a go dira gore sengwalwa se utswiwe.
- Bubbles o lwa le *masindikheithi* mmileng wa Mokwele, e le ge a šireletša Ariel gore a se bolawe. O ile a thuntšha Champ le Thoba gomme ya ba ge a thomile go ba lenaba la *masindikheithi* ka gore o šireleditše le go tšhabiša Ariel Meso.
- Mabusha o thuntšha le go bolaya Noko morago ga go lemoga gore Noko ke mohlanogi ebile o mo humaneditše a sa botša Bubbles gore a tšhabe ka ge *sindikheithi* e hweditše mohlala wa gore o khutile kae.

Teori: (2)
Dintlha: (15)
Tšhomišo ya polelo: (3)

[20]

60 meputso

KAROLO B: DINGWALWAŠOMIŠWA

POTŠIŠO 5

5.1 RUBRIKI YA POTŠIŠOTHERIŠANO

Moithuti:	**Meputso: [30]** **Kelo**	**Khoutu 7** O kgonne go fihlelela ditekolo ka bokgoni bja go ikgetha. **80–100%**	**Khoutu 6** O fihleletše ditekolo ka bokgoni bja maemo. **70–79%**	**Khoutu 5** O fihleletše bontši bja ditekolo **60–69%**	**Khoutu 4** O lekile go Fihlelela bontši bja ditekolo **50–59%**	**Khoutu 3** O fihleletše tše dingwe tša ditekolo **40–49%**	**Khoutu 2** O lekile go fihlelela tse dingwe tša ditekolo **30–39%**	**Khoutu 1** O paletšwe go fihlelela ditekolo **0–29%**
DITENG Molaetša wa maleba Mmotšiši a thome ka go botšiša dipotšišo tša kakaretšo go iša go tša go ikgetha. Mmotšišwa a laetše tsebo ge a araba.	**15**	Meputso **15**	Meputso **13–14**	Meputso **11–12**	Meputso **9–10**	Meputso **8–9**	Meputso **1–8**	Meputso **0–6**
SEBOPEGO Molaetša wa maleba Mmotšiši a thome ka go botšiša dipotšišo tša kakaretšo go iša go tša go ikgetha. Mmotšišwa a laetše tsebo ge a araba.	**6**	Meputso **6**	Meputso **5,5**	Meputso **5**	Meputso **4**	Meputso **3**	Meputso **2**	Meputso **0–1**
SETAELE LE POLELO Mafoko a go hlangwa gabotse le maswaodikga ke a maleba, tlotlontšu, tlhamo ya mafoko le mopeleto, maswaodikga le tšhomišo ya polelo ya maleba.	**9**	Meputso **9**	Meputso **8**	Meputso **7**	Meputso **6**	Meputso **5**	Meputso **4**	Meputso **0–3**

IEB Copyright © 2020

5.2 **RUBRIKI YA LENGWALO LA SEMMUŠO**

Moithuti:	**Meputso: [30]**	**Khoutu 7** O kgonne go fihlelela ditekolo ka bokgoni bja go ikgetha. **80–100%**	**Khoutu 6** O fihleletše ditekolo ka bokgoni bja maemo **70–79%**	**Khoutu 5** O fihleletše bontši bja ditekolo **60–69%**	**Khoutu 4** O lekile go fihlelela bontši bja ditekolo **50–59%**	**Khoutu 3** O fihleletše tše dingwe tša ditekolo **40–49%**	**Khoutu 2** O paletšwe ke go fihlelela tše dingwe tša ditekolo **30–39%**	**Khoutu 1** O paletšwe go fihlelela ditekolo **0–29%**
SEBOPEGO 1. Atrese ya mongwadi le letšatšikgwedi di ngwalwe gabotse (Khoneng ya letsogo la go ja godingwana). Ga go šomišwe maswaodikga. Letšatšikgwedi le ngwalwa ka mantšu. Mohlala: 30 Moranang 2020. **(3)** 2. Atrese ya mongwalelwa e ngwalwa gabotse ka letsogong la nngele. Ga go šomišwe maswaodikga. Ga go ngwalwe tšatšikgwedi. **(2)** 3. Madume: Go šomišwe Thobela/Morena/ Mohlomphegi. Go se šomišwe maswaodikga. Madume a ngwalwa ka letsogong la nngele mothaladi o tee ka fase ga atrese ya mongwalelwa. **(1)** 4. Hlogo ya taba e ngwalwa ka fase ga madume o tshetše mothaladi o tee ka tlhakakgolo. Madume a ngwalwa ka letsogong la nngele mothalading o tee ka fase ga atrese. **(1)**	**9**	Meputso **9**	Meputso **8**	Meputso **7**	Meputso **6**	Meputso **5**	Meputso **4**	Meputso **0–3**

IEB Copyright © 2020

Moithuti:	**Meputso: [30]**	**Khoutu 7** O kgonne go fihlelela ditekolo ka bokgoni bja go ikgetha. **80–100%**	**Khoutu 6** O fihleletše ditekolo ka bokgoni bja maemo **70–79%**	**Khoutu 5** O fihleletše bontši bja ditekolo **60–69%**	**Khoutu 4** O lekile go fihlelela bontši bja ditekolo **50–59%**	**Khoutu 3** O fihleletše tše dingwe tša ditekolo **40–49%**	**Khoutu 2** O paletšwe ke go fihlelela tše dingwe tša ditekolo **30–39%**	**Khoutu 1** O paletšwe go fihlelela ditekolo **0–29%**
5. Mafelelo/bofelo go šomišwa tlhakakgolo ya mathomo, mohlala: (Ke nna) O šomiša leina la gago le sefane wena mongwadi. **(2)**								
DIKAGARE/DITENG Dintlha di sepelelane le sererwa. O se fapoge tabeng ye o swanetšego go ngwala ka yona. Diteng e be tše di sepelelanago le sererwa. Go laetšwe kwešišo ya seo go ngwalwago ka sona. Morero wa lengwalo o fihlelelwe.	**15**	Meputso **15**	Meputso **13–14**	Meputso **11–12**	Meputso **9–10**	Meputso **8–9**	Meputso **7–8**	Meputso **0–6**
SETAELE LE POLELO Temana ye nngwe le ye nngwe e hlaloše ditaba tša yona. Mafoko a be a a hlamilwego gabotse le tšhomišo ya maleba ya maswaodikga. Diphošo tše 5 – o lahlegelwa ke moputso o tee fela. Mafoko, tirišo ya mantšu ka mo go nepagetšego. Tlotlontšu ya maleba le mopeleto wo o nepagetšego	**6**	Meputso **6**	Meputso **5,5**	Meputso **5**	Meputso **4**	Meputso **3**	Meputso **2**	Meputso **0–1**

[30]

IEB Copyright © 2020

POTŠIŠO YA 6

6.1 RUBRIKI YA KARATA YA TALETŠO

Moithuti:	**Meputso: [10]**	**Khoutu 7** O kgonne go fihlelela ditekolo ka bokgoni bja go ikgetha. **80–100%**	**Khoutu 6** O fihleletše ditekolo ka bokgoni bja maemo. **70–79%**	**Khoutu 5** O fihleletše bontši bja ditekolo **60–69%**	**Khoutu 4** O lekile go fihlelela bontši bja ditekolo **50 – 59%**	**Khoutu 3** O fihleletše tše dingwe tša ditekolo **40 – 49%**	**Khoutu 2** O lekile go fihlelela tše dingwe tša ditekolo **30 – 39%**	**Khoutu 1** O paletšwe go fihlelela ditekolo **0–29%**
DITENG Diteng di sepelelana le hlogo.	**3**	Meputso **3**	Meputso **2,5**	Meputso **2**	Meputso **2**	Meputso **1,5**	Meputso **1**	Meputso **0–1**
SEBOPEGO Sebopego sa maleba le botelele bjo bo lekanetšego go ya ka mohuta wa sengwalwana. Leina la molaletšwa, banyadi ke bana ba mang, letšatši, nako le felo.	**3**	Meputso **3**	Meputso **2,5**	Meputso **2**	Meputso **2**	Meputso **1,5**	Meputso **1**	Meputso **0–1**
SETAELE LE POLELO Retšistara, segalo, mohola, tlotlontšu, tlhamo ya mafoko le mopeleto, maswaodikga le tšhomišo ya polelo.	Meputso **4**	Meputso **4**	Meputso **3,5**	Meputso **3**	Meputso **2,5**	Meputso **2**	Meputso **1,5**	Meputso **0–1**

IEB Copyright © 2020

6.2 **RUBRIKI YA PUKUTŠATŠI**

Moithuti:	**Meputso: [10]**	**Khoutu 7** O kgonne go fihlelela ditekolo ka bokgoni bja go ikgetha. **80–100%**	**Khoutu 6** O fihleletše ditekolo ka bokgoni bja maemo. **70–79%**	**Khoutu 5** O fihleletše bontši bja ditekolo **60–69%**	**Khoutu 4** O lekile go fihlelela bontši bja ditekolo **50–59%**	**Khoutu 3** O fihleletše tše dingwe tša ditekolo **40–49%**	**Khoutu 2** O lekile go fihlelela tše dingwe tša ditekolo **30–39%**	**Khoutu 1** O paletšwe go fihlelela ditekolo **0–29%**
DITENG Diteng di sepelelana le hlogo.	**3**	Meputso **3**	Meputso **2,5**	Meputso **2**	Meputso **2**	Meputso **1,5**	Meputso **1**	Meputso **0–1**
SEBOPEGO Sebopego sa maleba le botelele bjo bo lekanetšego go ya ka mohuta wa sengwalwana, Letšatši, tšatšikgwedi, dinako tša ditiragalo.	**3**	Meputso **3**	Meputso **2,5**	Meputso **2**	Meputso **2**	Meputso **1,5**	Meputso **1**	Meputso **0–1**
SETAELE LE POLELO Retšistara, segalo, mohola, tlotlontšu, tlhamo ya mafoko le mopeleto, maswaodikga le tšhomišo ya polelo.	Meputso **4**	Meputso **4**	Meputso **3,5**	Meputso **3**	Meputso **2,5**	Meputso **2**	Meputso **1,5**	Meputso **0–1**

[10]

40 meputso

Palomoka: 100 meputso

IEB Copyright © 2020